

Fitxa de resultats

Impuls de la sostenibilitat social i ambiental en produccions agroecològiques amb economia col·laborativa mitjançant la incorporació de tecnologies de la informació i el foment de la incorporació del productor agrari en la traçabilitat, l'elaboració i la comercialització del producte

fundació *emys*
recerca i conservació del patrimoni natural

Girona, sistema alimentari sostenible

Diputació de Girona

Generalitat
de Catalunya

Unió Europea
Fons europeu
de desenvolupament regional

Impuls de la sostenibilitat social i ambiental en produccions agroecològiques amb economia col·laborativa mitjançant la incorporació de tecnologies de la informació i el foment de la incorporació del productor agrari en la traçabilitat, l'elaboració i la comercialització del producte

Operació núm. PR15-019632

Fundació Privada Emys

Actuacions

1. Assessorament en la implementació de noves metodologies i coneixements en sostenibilitat en el sector primari potenciant les varietats locals i la venda directa com a sistemes principals, i l'ús de les noves tecnologies (NT) per a la millora de la qualitat de vida.
2. Creació d'un banc de recursos per a la conservació de varietats locals del territori i un petit laboratori per a la realització d'anàlisis de camp bàsiques i monitorar la incorporació de les NT (identificació de plagues, malalties, deficiències nutricionals) per a la millora del coneixement del productor sobre les problemàtiques de la seva producció.
3. Obrador agroecològic col·laboratiu de la Selva

Diputació de Girona

Generalitat
de Catalunya

Unió Europea
Fons europeu
de desenvolupament regional

Descripció de l'operació

L'augment de la traçabilitat, del coneixement i del control del productor agroecològic sobre els diferents punts de la cadena alimentària és l'element principal que permet millorar la sostenibilitat ambiental, social i econòmica del sector de l'alimentació ecològica de proximitat, alhora que n'optimitza l'eficiència i la qualitat de la vida laboral. Creiem que crear un suport integral que treballi en l'assessorament i l'empoderament de la implementació de metodologies i tecnologies específiques mitjançant l'ús d'un espai col·laboratiu facilita la fixació dels llocs de treball i la sostenibilitat ambiental, econòmica i social a llarg termini. A còpia d'enfortir el treball en xarxa i la compartició de recursos i coneixements innovadors, promovem la introducció de tecnologies i metodologies en un sector, l'alimentació ecològica de proximitat, que té una gran projecció, però en el qual la innovació encara ha tingut poca penetració.

Objectius de l'operació

- Formar, assessorar i intercomunicar el sector primari en la implementació de metodologies i eines innovadores per a una agricultura sostenible des del punt de vista econòmic, ambiental i social.
- Impulsar la participació del productor primari en la transformació del producte i la generació de marca pròpia en el mercat de productes sostenibles amb alt valor afegit sota una marca conjunta.
- Consolidar estratègies de posicionament del producte de proximitat en els establiments comercials i els establiments públics del territori amb criteris de màxim benefici social i ambiental.

Actuació 1: Assessorament en la implementació de noves metodologies i coneixements en sostenibilitat en el sector primari potenciant les varietats locals i la venda directa com a sistemes principals, i l'ús de les noves tecnologies (NT) per a la millora de la qualitat de vida.

Subactuacions que inclou

- Anàlisi de les necessitats dels agricultors en NT i nínxols per a la millora de la seva qualitat de vida laboral.
- Implementació de 3 proves pilot amb agricultors per incorporar les NT en la seva activitat.
- Formació i assessorament dels agricultors en la cadena alimentària i especialment en la transformació.

Resultats aconseguits

En les visites que s'han fet, s'han analitzat les problemàtiques a les quals s'enfronten els agricultors, especialment pel que fa a la planificació i la gestió de les seves produccions i de les comandes respectives. Pel que fa a implantació de les NT, a 4 agricultors se'ls ha proporcionat, i se'ls n'ha ofert formació, l'aplicació HortaGest, que és una plataforma en línia de gestió agrícola que integra tots els aspectes de l'explotació agrícola (quaderns de camp, factures, vendes, estocs, etc.). A més, als 17 productors assessorats se'ls ha ajudat en la planificació de la producció, a més de fer diagnòstics ambientals de les seves finques per tal de trobar sinergies entre la conservació de la biodiversitat i la millora de serveis ecosistèmics que afavoreixen la producció agrícola (control de plagues, control de l'erosió, retenció d'aigua i pol·linització). En 3 finques s'han portat a terme mesuraments de paràmetres del sòl, mitjançant la instal·lació de sondes, que registren, entre altres coses, la humitat del sòl per tal de poder optimitzar el reg.

Actuació 2: Creació d'un banc de recursos per a la conservació de varietats locals del territori i un petit laboratori per a la realització d'anàlisis de camp bàsiques i monitorar la incorporació de les NT (identificació de plagues, malalties, deficiències nutricionals) per a la millora del coneixement del productor sobre les problemàtiques de la seva producció.

Resultats aconseguits

S'ha creat el Banc de Llavors de la Selva. El principal objectiu és protegir la biodiversitat i les varietats locals i autòctones, especialment les que s'havien conreat tradicionalment i que, en molts casos, havien quedat en desús. D'aquesta manera, aquesta infraestructura vol ser un reservori d'aquest gran patrimoni que l'agricultura ha anat oblidant al llarg del procés d'intensificació.

Ja des de mitjans del segle XX, l'agricultura ha anat patint un canvi de paradigma en el qual s'ha prioritzat l'augment de la producció i la uniformitat, a partir de pràctiques poc respectuoses amb el territori i que hi estan desvinculades. Desplaçant els mètodes tradicionals, aquest procés va centrar l'atenció en les espècies agrícoles de rendiment més alt, independentment de la seva adaptació al medi. Aquest canvi va fer que la major part de les varietats seleccionades durant segles per la pagesia local quedessin en segon terme i es produís una reducció dràstica de la biodiversitat, tant agrícola com silvestre.

Per tant, s'ha condicionat una sala de conservació de llavors, amb la temperatura i la humitat adequades per tal de conservar aquestes llavors. Es disposa, també, d'una sala de manipulació i triatge de llavors, i d'un hort de multiplicació de llavors, de tal manera que el germoplasma emmagatzemat al banc estigui sempre en bones condicions i sigui, per tant, fèrtil.

Subsidiàriament, s'ha implantat un petit laboratori, que té per objectiu l'anàlisi de les llavors emmagatzemades. Aquestes anàlisis permeten controlar la germinació de les llavors (assegurant-ne d'aquesta manera la fertilitat) i estudiar possibles patògens que siguin

hostes de les llavors. Amb la posada en funcionament d'aquesta infraestructura, el Banc de Llavors de la Selva funciona de manera autònoma.

El Banc de Llavors, a la cambra de conservació, té més de 130 varietats emmagatzemades amb rotacions de multiplicació a l'hort, i s'ha engegat una xarxa incipient d'hortos col-laboradors que també actuen com a replicadors.

Actuació 3: Obrador agroecològic col-laboratiu de la Selva

Subactuacions que inclou

- Innovació i desenvolupament
- Producció
- Disseny de marca i de producte
- Comercialització

Resultats aconseguits

Creació d'un obrador col-laboratiu de productes agroecològics a Blanes (comarca de la Selva), la qual cosa afavoreix la creació de nous productes amb una gestió cooperativa portada a terme per les mateixes persones usuàries.

Aquesta actuació, per mitjà de l'estudi diagnòstic que s'ha fet, s'ha anat fent gran i ha anat captant l'interès de les administracions públiques locals, de les cooperatives agrícoles i d'altres productores dels voltants, i s'ha convertit en un projecte amb un impacte superior al que s'havia previst, no solament per la quantitat de productes, sinó pel fet de convertir-se en un recurs útil per a la pagesia de la comarca de la Selva, de l'Espai Agrari de la Baixa Tordera i d'altres municipis limítrofs.

Així, la inversió prevista amb aquesta actuació s'ha doblat, afegint a la subvenció del Projecte d'Especialització i Competitivitat Territorial (PECT) un finançament del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural (DACC) mitjançant el Pla Estratègic d'Alimentació de Catalunya (PEAC), l'Ajuntament de Blanes i incorporant aquesta actuació en el Pla Estratègic de l'Associació de l'Espai Agrari de la Baixa Tordera, que té el finançament de 5 ajuntaments i de la Diputació de Barcelona, atès que l'espai se situa a Blanes (municipi que forma part d'aquest Espai).

El disseny de la marca, dels productes i de la comercialització s'ha treballat de manera conjunta en sessions de governança amb totes les persones productores i usuàries de l'equipament.

Alguns dels participants d'aquesta actuació també han estat beneficiaris de l'actuació 1, i han estat assessorats en pràctiques agrícoles sostenibles i s'hi han format.

Import econòmic que s'hi dedica

COST TOTAL:	306.836,00 euros
Ajut del FEDER (50 %):	153.419,00 euros
Diputació de Girona (25 %):	76.709,50 euros
Recursos propis:	76.709,50 euros

Què deixa l'actuació a les comarques gironines?

➤ Assessoraments a productors ecològics

S'ha fet l'assessorament a 17 productors ecològics de la província de Girona, en molts casos assessoraments regulars, que han permès millorar la sostenibilitat i la producció de les seves explotacions. D'aquests assessoraments, 4 s'han començat a fer en l'aplicació HortaGest per millorar la gestió agrària i 10 han obtingut un estudi de planificació i rotació a mitjà termini. A més, per a totes les finques s'ha fet un diagnòstic pioner de la seva biodiversitat (ECODIAG), la qual cosa permet treballar en millores de pol·linització, control de plagues, reducció d'erosió i altres problemes ambientals. Aquestes accions milloren la producció, el segrest de CO₂, redueixen la contaminació dels aqüífers, redueixen l'ús de fitosanitaris, milloren la biodiversitat del sòl i la retenció d'aigua, i milloren la biodiversitat agrària en una part dels productors ecològics de la província de Girona.

➤ Un Banc de Llavors

Les varietats tradicionals, a més de tenir un valor cultural i històric, també contribueixen a millorar la biodiversitat i són més aptes per a sistemes productius respectuosos amb el medi ambient o per a l'adaptació al canvi climàtic. La Fundació Emys el 2017 va dur a terme una prospecció de llavors de la comarca de la Selva i des d'aquell moment ha anat conservant llavors al seu hort ecològic demostratiu, com el cigró negre, sense cap suport.

Però amb això no n'hi havia prou, i ara, amb aquest PECT, s'ha construït un Banc de Llavors amb i per a la pagesia de la zona, on no solament es guarden i es reproduïxen varietats antigues de la Selva, sinó que també es fan prospeccions en altres comarques gironines de les quals no s'ha estudiat l'agrobiodiversitat.

➤ Un obrador compartit a la comarca de la Selva

És una peça clau per a la viabilitat de moltes petites explotacions agrícoles i iniciatives agroalimentàries del territori que no es poden permetre tenir un obrador particular. La funció de l'obrador és donar sortida a les minves i excedents i donar valor afegit als productes agrícoles per mitjà de la seva transformació (una melmelada o un sofregit té un marge de benefici superior al d'una hortalissa fresca, i a més, es conserva molt més de temps i fa que aquest producte no es perdi).

A més, els obradors tenen la funció de punt de trobada de la pagesia, cosa que crea una xarxa de suport mutu molt útil i necessària, i de creació de sinergies i projectes comuns per impulsar l'agricultura ecològica a les comarques gironines conjuntament.

Com a fet destacable, hem de dir que l'obrador compartit de productes agroalimentaris de la Selva esdevé el primer equipament d'aquesta tipologia de les comarques gironines, a banda del fet que no n'hi ha cap altre a menys de 75 km a la rodona.

Aquest Projecte d'Especialització i Competitivitat Territorial (PECT) està cofinançat en el 50 % pel Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) de la Unió Europea en el marc del Programa Operatiu FEDER Catalunya 2014-2020 «Objectiu d'inversió en creixement i ocupació», i en el 25 % per la Diputació de Girona.

